

N:o 55.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående upplåtelse af mark från Muonio kronopark till allmänning åt Enontekis socknemän: gifven Kristiania slott den 16 februari 1903.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att ett uti ett af afvittringslandtmätaren J. E. Degerman den 31 juli 1901 uppgjort, med litt. B betecknad områdestilldelningsförslag närmare angifvet område om 6,994,50 hektar må från Muonio kronopark i Muonionalusta församling af Norrbottens län till Enontekis kommun såsom kommunens samfällda egendom upplåtas, under villkor:

att det inom Enontekis socken vid afvittringsberedningen till allmänning afsatta område öfverlämnas till kronan;

att det område, som till kommunen upplåtes, skall i allt hvad skogshushållningen vidkommer stå under skogsstatens vård och förvaltning;

att utsyning och försäljning af virke från sistnämnda område skall äga rum på sätt och i den ordning, Kungl. Maj:t på förslag af Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämmer;

att inom samma område befintligt mulbete och höslätter, som ej vid afvittringen tilläfventyrs tilldelats nybyggen och hemman, må utarrenderas, där sådant pröfvas kunna utan men för skogsvården äga rum, på sätt och i den ordning, som för å kronopark belägna dylika lägenheter finnes föreskrifvet;

samt att de genom försäljning af skogsalster från området samt genom upplåtelse af mulbete och höslätter inflytande medel skola inlevereras till Kungl. Maj:ts befallningshafvande för att göras frukt-bärande, förvaltas och användas enligt de grunder, Kungl. Maj:t, på förslag af Kungl. Maj:ts befallningshafvande och sedan Enontekis socknemän därom yttrat sig, bestämmer.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Theodor Odelberg.

---

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Kri-
stiania slott den 16 februari 1903.*

Närvarande:

Statsråden ODELBERG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
BERGER.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Odelberg anförde i underdånighet:

Genom nådigt bref den 19 oktober 1894 föreskref Kungl. Maj:t, att ett af Enontekis socknemän vid afvittringssammanträde den 9 mars samma år fattadt beslut att af det skogsanslag, som vid afvittring inom socknen komme att tilldelas byar, hemman och nybyggen, afsätta en fjärdedel till allmänning skulle bringas till verkställighet, hvarjämte Kungl. Maj:t förklarade, att Kungl. Maj:t ville, sedan omfånget och beskaffenheten af den skogsmark, som sålunda komme att till allmänning afsättas, blifvit kända, på förslag af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län bestämma de grunder, efter hvilka allmänningen borde förvaltas.

I en till Kungl. Maj:t ställd, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län med underdånig skrifvelse den 11 december 1897 jämte yttrande af afvittringsstyresmannen i länet H. W. Boström öfverlämnad skrift anhöllo Enontekis socknemän, att, enär den skogstrakt, som på grund af berörda nådiga bref blifvit till allmänning afsatt, vore i an-

seende till ringa virkestillgång och dryga utdrifningskostnader fullkomligt värdelös såsom inkomstkälla för kommunen, samt någon annan för ändamålet mera lämplig skogsmark icke funnes inom socknen, hvarest all befintlig skog erfordrades till husbehof, men socknens till ett antal af allenast omkring 450 personer uppgående bofasta befolkning, som vore för sin utkomst hufvudsakligen hänvisad till sina svaga hemman, och hvars redan förut hårdt tryckande utskylder i den närmaste framtiden komme att ytterligare ökas genom bidrag till kostnaden för byggande af allmän väg mellan Karesuando kyrkoby och Juckasjärvi sockenrå, vore i stort behof af någon lindring i sina hårda existensvillkor, Kungl. Maj:t täcktes i nåder anvisa någon utom socknens område men hälst i närheten däraf belägen skogstrakt till allmänning åt socknen, eller, om detta ej läte sig göra, i någon annan form bereda kommunen en motsvarande inkomstkälla.

I sitt nyssberörda yttrande upplyste afvittringsstyresmannen Boström, att vid afvittringsberedningen inom Enontekis socken en skogstrakt om 4,420,62 hektar, utgörande en fjärdedel af det på socknens hela skattetal, $10\frac{3}{4}$ mantal, belöpande skogsanslag, blifvit i socknens sydligaste del, närmast rågången mot Muonionalusta kapellförsamling af Pajala socken till allmänning afsatt; att emellertid å berörda skogstrakt icke funnes skog af sådant värde, att den kunde bereda socknen någon inkomst, hälst utdrifningskostnaderna blefve ofantligt stora, men att någon bättre och till allmänning lämpligare skog icke förefunnes inom socknen, hvars hela skogstillgång behöfde tagas i anspråk för socknemännens egna behof, samt att någon till afsalu lämplig skog icke funnes närmare Enontekis socken än å den på 3 mils afstånd därifrån inom Muonionalusta kapellförsamling belägna kronoparken mellan Merasjoki, Kitkiojoki och Parkajoki.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet anförde för egen del, att enär Enontekis socken, belägen ofvan odlingsgränsen, i saknad af alla betingelser för industriell rörelse, utan bruten väg samt bebodd af en befolkning, som endast med de minsta möjliga anspråk på lifvet kunde af en föga gifvande boskapsskötsel bereda sig en nödortftig bärning, utan tvifvel vore den af naturen mest vanlottade kommun i riket och framför andra kommuner inom Norrbottens län i behof af de förmåner, som följde med en allmänning, Kungl. Maj:ts befallningshafvande funne socknemännens underdåniga ansökning att utom socknen få sig anvisadt ett område till allmänning synnerligen behjärtansvärd och på grund häraf hemställde om nådigt bemyndigande för Kungl. Maj:ts befallningshafvande att i sammanhang med afvittring inom annan socken

taga under ompröfning frågan om beredande därstädes af lämpligt område att såsom allmänning upplåtas åt Enontekis kommun i stället för den trakt, som i sådant syfte vid afvittringen inom Enontekis socken förslagsvis afsatts.

På grund af särskilda nådiga remisser afgåfvos underdåniga utlåtanden i ärendet dels den 2 maj 1898 af domänstyrelsen, efter inhämtande af vederbörande öfverjägmästares yttrande, dels den 16 juni samma år af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, dels den 21 påföljde november af landtmäteristyrelsen och dels den 17 november 1899 af kammarkollegium.

Af de sålunda hörda myndigheterna har domänstyrelsen, under erinran att, enligt 8 § af gällande nådiga afvittringsstadga för lappmarkerna i Västerbottens och Norrbottens län, hemman och nybyggen därstädes ägde erhålla skog till afsalu, endast om tillgång därtill funnes, framhållit, att, då den vid afvittringen i öfriga delar af landet följda och jämväl i 4 § af nämnda nådiga stadga inrymda föreskrift, att afvittringen skulle socknevis företagas, tydligen innebure, att hemman och nybyggen icke borde eller kunde grundas på andra naturtillgångar eller få sig tilldelade andra förmåner, än som vore inom socknen till finnandes, sökandena, hvilka aldrig haft att tillgå någon skog för afsalu utan grundat sina hemman på andra naturtillgångar, icke kunde på gällande författningar stödja sitt anspråk på tilldelning af timmerskog från kronans mark utom socknen, samt att, då enligt domänstyrelsens åsikt ej heller från lämplighetens eller billighetens synpunkt skäl förefunnes för undantag i förevarande fall från det hittills följda förfaringssättet vid afvittring, styrelsen icke kunde tillstyrka något medgifvande i berörda syfte; hvaremot domänstyrelsen, för den händelse Kungl. Maj:t skulle finna åtgärd erforderlig för lindrande af de ekonomiska svårigheter, som förekomme inom länets nordligaste gränskommun, särskildt i följd af kommunen åliggande bidrag till den af sökandena omnämnda väganläggningen, ifrågasatt, huruvida icke en sådan lindring kunde beredas på annat sätt än genom skogstilldelning, exempelvis genom befrielse från bidrag till sagda väganläggning.

I anledning af hvad domänstyrelsen sålunda ifrågasatt meddelade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att det bidrag, Enontekis socknemän åtagit sig till kostnaden för ofvannämnda väg mellan Karesuando och Juckasjärvi, hvaraf 40,500 meter fölle inom Enontekis socken, enligt upprättadt kostnadsförslag skulle uppgå till 39,300 kronor, samt att utom denna väg inom Enontekis socken föreslagits en mer än 5 mil lång väg ned mot Muonionalusta, hvars anläggningskostnad för

mil räknadt säkerligen ej blefve billigare än den förra vägens, äfvensom en 137,860 meter lång väg till riksgränsen, till hvars anläggning, beräknad att kosta 422,500 kronor, sedvanligt bidrag af de vägbyggnadsskyldige dock på grund af särskilda förhållanden knappast torde komma att påfordras, hvarjämte styrelsen för sin del uttalade den mening, att, om ej åt hemmansägarna inom Enontekis socken bereddtes tillfälle till andra inkomster, än som härflöte af hemmansbruk, jakt och fiske, deras förmåga knappt skulle räcka till för sedvanligt bidrag till ordnande och underhåll af ens de båda förstnämnda vägarne, af hvilka i medeltal nära 2 kilometer skulle komma på hvarje hemmansägare, att det vore bättre för hemmansägarna att äga tillgång till den aldrig sinande inkomstkälla, som låge i uthållig afverkning å en allmänning, än att erhålla ett kontant penninganslag, och att den bofasta befolkningens kvarstannande i dessa bygder måhända rent af vore beroende på tillgången till en dylik stadigvarande inkomstkälla.

Landtmäteristyrelsen anförde hufvudsakligen följande. Ehuru visserligen sökande socknemännen icke kunde på gällande afvittringsstadga eller andra författningar grunda något anspråk att erhålla skogsmark utom socknens område, syntes det likväl med afseende därå, att Enontekis socken vore af naturen så illa lottad, att en bofast befolkning därstädes endast med de största försakelser kunde nödtorfteligen lifnära sig, icke vara obilligt, om till denna befolknings förmån ett undantag gjordes från den eljest gällande regeln, att vid afvittring skogsmark tilldelades hemmanen endast i den mån, tillgång därtill inom socknens område funnes. Den uppoffring, som staten skulle komma att vidkännas genom medgifvande i detta fall af ett dylikt undantag, syntes mer än väl motvägas af den fördel för det allmänna, som låge däri, att fortvaron inom denna gränstrakt af en bofast befolkning, lefvande under icke alltför tryckta förhållanden, blefve tryggad eller åtminstone underlättad. Enligt landtmäteristyrelsens åsikt skulle befolkningens fördel bäst tillgodoses, om till allmänning åt socknen upplättes en del af ofvan omnämnda, inom Muonionalusta kapellförsamling belägna kronopark, hvarigenom befolkningen, utom det bidrag till lindrande af dess utskylder, som erhöles genom försäljning af skogsalster, äfven kunde vinna inkomst genom arbete vid virkets utdrifning och flottning samt erhålla dugligt virke till sina allmänna byggnader. Därest Kungl. Maj:t och Riksdagen ej skulle finna skäl att upplåta någon del af denna kronopark åt socknen, ansåge landtmäteristyrelsen Kungl. Maj:ts befallningshafvandes framställning om bemyndigande att vid afvittring inom annan socken taga under pröfning frågan om upplåtande därstädes af lämpligt område

till allmänning åt Enontekis socken vara förtjänt af nådigt afseende, ehuru emellertid, därest allmänningen komme att förläggas på något längre afstånd från Enontekis socken, socknemännen icke vunne de särskilda fördelarne af tillfälle till arbetsförtjänst m. m., som skulle ernås genom upplåtande för ändamålet af någon del af nämnda kronopark. Det kunde i sådant fall ifrågasättas, huruvida icke i stället ett kontant bidrag af statsmedel lämpligen kunde åt socknemännen anvisas till lindrande af deras kommunalutskylder.

Kammarkollegium, som inhämtat, att Enontekis socken enligt 1898 års mantalslängd hade en befolkning af 1,327 personer, däraf 868 tillhörande den egentliga lappallmogen, samt att enligt nämnda års taxeringslängder värdet å den till bevillnings erläggande uppskattade fasta egendomen inom socknen utgjorde 66,000 kronor och den beskattningsbara inkomsten uppginge till 10,200 kronor, förmålde sig vara af samma åsikt som landtmäteristyrelsen beträffande billigheten och lämpligheten däraf, att till lindring af de tryckta förhållanden, hvarunder invånarne i Enontekis socken lefde, och till tryggande af en bofast befolknings fortbestånd i dessa nejder en skogstrakt å kronans mark på ett ej alltför långt afstånd från socknen blefve upplåten åt socknemännen att däraf njuta afkastningen; och då annan för ändamålet lämplig skog icke syntes vara att tillgå än ofvan omförmälda kronopark inom Muonionalusta kapellförsamling, men denna kronopark, som jämlikt nådigt bref den 24 oktober 1885 bildats af den efter afvittringen inom nämnda kapellförsamling uppkomna öfverloppsmark jämte någon del af en förut afsatt kronopark, enligt samma nådiga bref innehölle en areal af ej mindre än 1,108,163 kvadratref 25 kvadratstänger, däraf 521,699 kvadratref 86 kvadratstänger duglig skogsmark, hemställde kollegium, huruvida icke Kungl. Maj:t täcktes finna skäl uppdraga åt Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet att efter vederbörlig utredning inkomma med underdånigt förslag, till huru stor omfattning och under hvilka villkor skogsmark från berörda kronopark lämpligen kunde varda för ifrågavarande ändamål åt Enontekis socknemän upplåten.

Den 8 februari 1900 föredrogs ärendet inför Kungl. Maj:t, och behagade Kungl. Maj:t därvid anbefalla Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län att, efter vederbörlig utredning, inkomma med underdånigt förslag, till huru stor omfattning och under hvilka villkor skogsmark från nyssnämnda kronopark lämpligen kunde för det af kammarkollegium angifna ändamål åt Enontekis socknemän upplåtas, med åliggande för Kungl. Maj:ts befallningshafvande att särskildt yttra sig om,

huruvida afkastningen af allmänningen borde komma kommunen i dess helhet till godo eller tillfalla ensamt den jordägande befolkningen i socknen.

Med anledning häraf anmodade Kungl. Maj:ts befallningshafvande afvittringsstyresmannen Boström att å karta utmärka ett område af Muonio kronopark, om möjligt lämpligt beläget i förhållande till flottningsbara vattendrag, och så afpassadt, att detsamma, hvad arealen duglig skogsmark beträffade, kunde anses motsvara det till allmänning inom Enontekis socken afsatta område.

Den 28 mars 1900 inkom afvittringsstyresmannen till Kungl. Maj:ts befallningshafvande med förslag i ämnet jämte en kartskiss öfver Muonionalusta kapellförsamling med därtill hörande beskrifning. Förslaget omfattade alternativt ett å kartan med litt. B utmärkt område, beläget omkring två mil söderut från rågången mot Enontekis socken, innehållande, likasom det till allmänning inom Enontekis socken afsatta område, 4,420,63 hektar duglig skogsmark samt dessutom 3,135,003 hektar oduglig mark, och ett med litt. A beteckadt område, beläget söder om litt. B och upptagande enahanda areal duglig skogsmark med något bättre skog än å litt. B samt 3,425,287 hektar impediment. I fråga om de föreslagna områdenas läge anmärkte afvittringsstyresmannen, att den närmast Enontekis sockenrå belägna kronoparkstrakten vore af samma beskaffenhet, som den till allmänning föreslagna trakt inom Enontekis socken och därför ej kunde blifva till någon större nytta eller inkomst för socknen; hvarjämte afvittringsstyresmannen, under förutsättning att till Enontekis socknemän upplätes mark till allmänning inom Muonionalusta församling, hemställt, att det område inom Enontekis socken, hvilket föreslagits skola afsättas till allmänning och som angränsade Muonio kronopark, måtte af socknemännen till kronan afträdas.

I afgifvet yttrande öfver afvittringsstyresmannens förslag hafva Enontekis socknemän, utan att uttala sig för något af de båda alternativen och med frånträdande af deras ansökning, i hvad den afsåge uteslutande rätt för den jordägande befolkningen att åtnjuta afkastningen af den blifvande allmänningen, anhållit att, för att kunna tillgodose behovet af virke för kommunens allmänna byggnader och socknemännens behof af byggnadstimmer och bränsle, jämväl få behålla det inom socknen till allmänning afsatta skogsskiftet, helst detsamma saknade så godt som allt värde för kronan, då det icke vore tänkbart, att någon försäljning för export komme att äga rum från skog vid sjelfva skogsgränsen.

Beträffande de af afvittringsstyresmannen alternativt föreslagna

områdena har öfverjägmästaren i distriktet på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande afgifvit yttrande och därvid anført, att båda förlagts efter Muonio älf och således afstängde bakom liggande delar af kronoparken från hvarje kommunikation med själfva hufvudvattendraget; att, om ej den trakt, som utefter Muonionalustas öfre rågång låge närmast Enontekis, kunde anses allra lämpligast att för täckande af eventuell brist som fyllnad tilläggas det inom Enontekis socken till allmänning afsatta område, öfverjägmästaren hölle före, att det öfre, å kartan med litt. B betecknade området minst rubbade kronoparkens form, särskildt om den mellan Mudoslombolo och Kitkiojoki utskiften belägna delen undantoges mot vederlag å kronoparken vid Nankijärvi; samt att staten redan uppfört kronojägareboställe å det med litt. A betecknade område och verkställt en del kostsamma flottledsbyggnader i Parkajoki för timmerdriftens underlättande från intilliggande trakter af kronoparken; hvarjämte öfverjägmästaren påyrkat, att afseende ej måtte fästas vid Enontekis sockenbors åstundan att, om än fullt anslag från annan socken tillerkändes dem, få behålla allmänningsområdet i Enontekis.

Med öfverlämnande af afvittringsstyresmannens förenämnda förslag samt Enontekis socknemäns och öfverjägmästarens nyssberörda yttranden har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i underdånig skrifvelse den 29 november 1900 för egen del anført följande. Folkmängden i Enontekis socken utgjordes af omkring 1,300 personer, däraf ungefär två tredjedelar vore nomadlappar. Enligt någon gammal öfverenskommelse erlade lapparne två tredjedelar af de kommunala utgifterna. Denna öfverenskommelse hade nog varit billig på sin tid, då lapparne, på samma gång de utgjort det öfvervägande flertalet af befolkningen, äfven varit de i ekonomiskt afseende jämförelsevis bäst lottade. Till följd af gränsspärningen mot Finland och en sträng tillämpning i Norge af den internationella lapplagen, hvarigenom dryga skadeersättningar årligen af lapparne utkrädes, äfvensom genom en följd af för renafveln ogynnsamma år hade emellertid lapparnes ställning på senare tider undergått en afsevärd försämring, så att det kunde ifrågasättas, huruvida de icke, då de billighetsskäl, som legat till grund för berörda öfverenskommelse, numera till stor del förlorat sin betydelse, komme att undandraga sig ifrågavarande, af deras förfäder åtagna förpliktelser, hvilka, ehuru ej för dem juridiskt bindande, de hittills ansett sig böra respektera. I sådan händelse blefve lapparne befriade från alla kommunalutskylder, enär de författningsenligt ej vore skyldiga att erlægga bevillning för inkomst af renskötseln, och laglig grund således saknades för att pålägga dem dylika utskylder. De bo-

faste, hvilka redan nu hade ytterst svårt att, äfven med de minsta möjliga anspråk på hvad till livvets nödortft hörde, draga sig fram, skulle då få vidkännas alla utgifter till kommunens gemensamma behof. Detta blefve uppenbarligen för dem en omöjlighet. Nödvändigheten af statens mellankomst för åstadkommandet af lindring i Enontekis socknemäns betryck hade ock blifvit af alla myndigheter erkänd, likasom ock myndigheterna, med undantag allenast af domänstyrelsen, varit eniga därom, att denna mellankomst lämpligen borde äga rum genom upplåtande åt socknemännen af en allmänningsskog, hvarigenom en varaktig inkomstkälla blefve dem beredd. Skulle skogen kunna blifva en dylik inkomstkälla, finge den dock ej förläggas alltför nära skogsgränsen, helst denna i Norrbotten visade tendens att alltmera draga sig nedåt, och Kungl. Maj:ts befallningshafvande funne ur denna synpunkt lämpligast, att upplåtelsen komme att omfatta det af afvittringsstyresmannen med litt. A betecknade område, hvilket vore beläget på tre mils afstånd från Enontekis sockengräns, således ej mera aflägsset, än att Enontekis socknemän med fördel kunde där söka arbetsförtjänst vid utdrifning och flottning af timmer. Området litt. A understege i areal med 1,469,183 hektar det inom Enontekis socken till allmänning afsatta område, men innehölle dock lika stor areal såsom duglig upptagen skogsmark som detta, eller 4,420,63 hektar, motsvarande ej fullt en tiondedel af den dugliga skogsmark, som inginge i Muonio kronopark.

Vidare har Kungl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att såsom villkor för upplåtelsen måtte föreskrifvas:

att området i egenskap af sockenallmänning skulle utgöra en Enontekis kommuns samfällda egendom, som dock i allt hvad skogshushållningen vidkomme skulle stå under skogsstatens vård och förvaltning;

att utsyning och försäljning af virke från allmanningen skulle äga rum på sätt och i den ordning, Kungl. Maj:t framdeles på förslag af Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämde;

att inom allmanningen befintligt mulbete och höslätter, som ej vid afvittringen tilläfsventyrs tilldelats nybyggen och hemman, skulle utarrenderas, där sådant pröfvades kunna utan men för skogsvården äga rum, på sätt och i den ordning, som för å kronopark belägna dylika lägenheter funnes föreskrifvet;

samt att de genom försäljning af skogsalster från allmanningen samt genom upplåtelse af mulbete och grässlätter inflytande medel skulle inlevereras till Kungl. Maj:ts befallningshafvande för att göras fruktbarande, förvaltas och användas enligt de grunder, Kungl. Maj:t, på för-

slag af Kungl. Maj:ts befallningshafvande och sedan Enontekis socknemän därom yttrat sig, framdeles bestämde.

Slutligen har Kungl. Maj:ts befallningshafvande, vidkommande socknemännens framställning att, äfven om en allmänning bereddes dem utom socknens gränser, få behålla det inom socknen till allmänning afsatta område, uttalat, att detta socknemännens önskningsmål syntes grunda sig på den föreställningen, att de skulle äga afgiftsfritt för sitt husbehof använda allmänningens skogstillgångar; att en så utsträckt dispositionsrätt till skogen dock ej vore förenlig med dess fortbestånd och således ej heller med Enontekis kommuns egen välförstådda fördel, samt att Kungl. Maj:ts befallningshafvande fördenskull funne sig icke kunna förorda, hvad socknemännen i denna del hemställt.

Till följd af nådig remiss har domänstyrelsen den 19 februari 1901 afgifvit förnyadt underdånigt utlåtande i ämnet och därvid, under erinran att vid afvittringen inom Enontekis socken en fjärdedel, eller 4,420,62 hektar, af skogsanslaget för samtliga hemman och nybyggen inom socknen blifvit afsatt till allmänning, att å den afsatta allmänningstrakten enligt afvittringsstyresmannens uppgift ej funnes skog af sådant värde, att den kunde bereda socknen någon inkomst, äfvensom att någon bättre och till allmänning lämpligare skog än den därtill afsatta enligt uppgift af samme person ej funnes inom socknen, vidare anfört följande.

Då i anledning af detta senare förhållande Kungl. Maj:ts befallningshafvande erhållit nådig befallning att, efter vederbörlig utredning, inkomma med underdånigt förslag, till huru stor omfattning skogsmark från Muonio kronopark lämpligen kunde åt socknemännen upplåtas, och då alltså fråga uppstått om ny områdestilldelning och nytt skogsanslag för en fjärdedel af socknens jordbruksfastighet, syntes, i betraktande af bestämmelserna i 16 och 18 §§ af 1873 års afvittringsstadga för lappmarkerna, den anbefallda utredningen i första rummet hafva bort gå ut på att besiktiga den skogstrakt af kronoparken, där områdestilldelningen ansetts böra äga rum, samt att efter skogens och markens beskaffenhet bestämma skogsanslaget. Så hade emellertid ej skett, utan hade utredningen inskränkts till att å kartan utmärka två områden, hvarje till areal skogsmark efter beskrifningen motsvarande det till allmänning i Enontekis socken afsatta området.

Att skogsanslaget i Enontekis, där skogen uppgifvits vara mycket dålig, beräknats i det närmaste efter det i afvittringsstadgan medgifna maximibeloppet, vore ej underligt, men däremot vore det dess mer öfverraskande, att samma beräkningsgrund tillämpats vid nu förslagsvis utförda områdestilldelning å en skogstrakt, som till sin beskaffenhet

funnits vara vida bättre och värdefullare än den i Enontekis socken till allmänning afsatta. Uppenbart vore, att skogsområdena genom detta förfaringssätt blifvit väsentligt större till arealen, än som författningens enligt eljest kunnat komma socknemännen till godo, och ansåge sig styrelsen dess mer hafva anledning till detta uttalande, som det genom ägobesiktningens uraktlåtande måste vara mycket ovisst, huruvida ej äfven duglig mark inbegripits under impediment. Den af Kungl. Maj:ts befallningshafvande framhållna omständigheten, att det till allmänning nu föreslagna området med 1,469,183 hektar understege allmänningsområdet i Enontekis, vore utan betydelse, enär denna arealskillnad berodde på det nu föreslagna allmänningsområdets mindre impedimentareal, under det att skogsmarksarealen vore lika för båda. Det område, som kunde komma att tilldelas socknemännen från kronoparken, syntes därför till sin omfattning böra minskas, därest afvittringsstadgans bestämmelser skulle tillämpas, och syntes det med dessa vara mest öfverensstämmande, att skogsanslaget beräknades efter högst 17,000 kvadratref för helt mantal.

Beträffande därefter de till allmänning föreslagna trakternas lämplighet för sitt ändamål och det större eller mindre men och förfång, som genom den ena eller andra traktens afskiljande från kronoparken kunde vållas kronan, ville styrelsen fästa uppmärksamheten på, att dessa trakter upptoge hela den del af parken, som låge utmed Muonio älf mellan Merasjoki och Parkajoki i nämnda älf utmynnande vattendrag. Nämnda vattendrags källsjöar, Merasjärvi och Kitkiojärvi, vore belägna på ungefär samma höjd öfver hafvet, den förra 261 och den senare 255 meter, och under sträckan mellan områdenas norra och södra gränser sänkte sig Muonio älf endast några få meter. I det inre af områdena bildade marken större och mindre höjder, uppnående å den södra trakten något högre läge öfver hafvet, 348 meter, än å den norra, hvarest högsta punkten öfver hafvet endast vore 338 meter. Någon nämnvärd höjdskillnad funnes således icke mellan de båda trakterna, hvilka, belägna som de vore nedanför odlingsgränsen och på omkring 8 å 9 mil från högfjällen, vore såväl till läge som växtlighet att hänföra till det så kallade skogslandet, hvadan något aftagande i skogens växtlighet eller något nedskridande af skogsgränsen hvarken å den ena eller andra af dessa trakter kunde i följd af läget befaras. Hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande i berörda hänseende anført hade således icke tillämpning å någon af trakterna och saknade alltså all betydelse vid bedömandet af deras lämplighet till allmänning. Däremot vore det uppenbart, att ju mindre aflägsset socknemännen erhöles sin allmänning, desto större

möjlighet finnes för dem att genom arbetsförtjänst draga nytta af timmerdrifning å allmanningen. Styrelsen kunde därför, från socknemännens eget intresse sedt, icke biträda Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förslag om den södra eller den med A betecknade traktens upplåtande till allmanning. Ej håller kunde styrelsen ur synpunkten af kronans skogsintresse understödja detta Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förslag, enär traktens afskiljande från kronoparken i flere afseenden ställde sig mycket ogynnsamt. Visserligen kunde, äfven om allmänning-supplåtelse här skedde, kostnaderna för flottledsregleringen i Parkajoki blifva ersatta genom flottningsafgifter, åtminstone till någon del, men genom upplåtelsen skulle det förhållandet uppstå, att för flottledens fullständiggande och för dess framtida underhåll erforderligt virke icke finnes att tillgå å kronans mark i närheten af vattendraget, enär detta blefve omgifvet å båda sidorna af allmanningsskog, på den norra af Enontekis socknemäns och på den södra af Muonionalusta socknemäns. Och då lösflottning icke medgäfvos i gränsälven, utan timret måste framföras i flottar, hvilken omständighet påkallade för timrets hopsamling och flottläggning, innan detsamma utkomme i älven, anordnandet af särskilda anstalter vid Parkajoki mynning, såsom bomledningar med erforderliga stödkistor, duc d'alber, vaktstugor m. m., komme kostnader och olägenheter att uppstå genom att vid förefallande byggnadsarbeten och brådskande reparationer nödigt virke ej finnes att tillgå å närbelägen kronoskog, och detta i all synnerhet som det i många fall visat sig möta stora svårigheter att få till stånd flottningsförening, som sörjde för flottledens underhåll, hvilket därför måste i sådant fall ombesörjas af skogsförvaltningen. Kostnader och olägenheter skulle ock drabba kronan genom nödvändigheten att skaffa den å kronoparken anställde kronojägaren ny bostadslägenhet, enär hans nuvarande centralt belägna bostad låge inom den nu ifrågavarande trakten. Den föreställningen syntes visserligen hafva gjort sig gällande, att med allmanningens ställande under skogsstatens vård och förvaltning skulle följa skyldighet för kronan att bestå såväl bevakare som bevakarebostad å allmanningen. Så vore emellertid ej förhållandet, till stöd för hvilken uppfattning styrelsen åberopade gällande författningar för i berörda hänseende likställda skogar, såsom häradsallmänningar, ecklesiastiska skogar och statens till bergshandteringens understöd anslagna skogar. Vidare ville styrelsen fästa uppmärksamheten på, att kronoparken intoge på norra sidan om Parkajoki och Kitkiojoki ett sammanhängande område från Muonio älf till Enontekis socknenrå, hvarigenom, utom det att kronan disponerade skogstillgången utmed hela flottleden, tillsynen och förvaltningen af parken högst väsentligt underlättades, men att denna

i nämnda afseenden särdeles gynnsamma belägenhet skulle gå förlorad genom bifall till Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förslag, hvilket förslag styrelsen därför på grund af det anförda afstyrkte.

Det norra, med B betecknade området åter hade visserligen å kartan utlagts utan hänsyn därtill, att kronoparkens återstående delar erhöle lämplig form, i det att sagda område, sådant det å kartan funnes utmärkt, åt sydväst bildade ett långt utskjutande hörn, som delade parken i två delar, men om detta missförhållande rättades, genom att den omnämnda delen af området, på sätt öfverjägmästaren föreslagit, utbyttes mot mark från kronoparken vid Nankijärvi, skulle sagda, hufvudsakligen emellan enskildes ägor belägna, med B betecknade trakts afskiljande från parken för kronan medföra mindre uppoffringar och olägenheter för framtiden, än som, enligt hvad ofvan vore nämnt, blefve följden af A-traktens upplåtande.

På grund af hvad styrelsen sålunda anført, har styrelsen uttalat den mening, att — för så vidt markupplåtelse öfver hufvud kunde finnas lämplig från kronopark för nu ifrågavarande ändamål, i hvilket afseende styrelsen återopade sitt förut i ärendet afgifna underdåniga utlåtande — den med B betecknade trakten med ofvan omförmälda minskning i areal och ändrade skiftesläggning syntes böra för upplåtelsen väljas.

Med afseende slutligen å Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förslag i fråga om villkoren för upplåtelsen, har domänstyrelsen, då detta förslag stode i öfverensstämmelse med förut lämnade nådiga föreskrifter rörande andra sockenallmänningar i länet, och då anledning till undantag särskildt hvad Enontekis allmänning anginge icke förefunnes, meddelat, att styrelsen icke hade något att erinra emot sist berörda del af Kungl. Maj:ts befallningshafvandes underdåniga förslag.

Den 26 april 1901 föredrogs ärendet ånyo inför Kungl. Maj:t. I anledning af hvad domänstyrelsen i sitt nyssnämnda yttrande anført anbefalldes Kungl. Maj:t därvid Sin befallningshafvande i Norrbottens län att låta verkställa utredning, huru stor del af det till upplåtelse såsom allmänning åt Enontekis församling alternativt ifrågasatta med litt. B betecknade område med den ändrade skiftesläggning, domänstyrelsen föreslagit, skulle efter skogens och markens beskaffenhet för nu ifrågavarande ändamål tagas i anspråk, därest vid skogsanslagets bestämmande följdes enahanda grunder, som vid afvittringen inom Muonionalusta socken blifvit i allmänhet tillämpade, samt att, sedan detta område blifvit å förenämnda karta till sina gränser utmärkt, i ärendet

afgifva det förnyade utlåtande, hvartill Kungl. Maj:ts befallningshafvande kunde anse domänstyrelsens nyssberörda yttrande föranleda.

Till åtlydnad häraf har Kungl. Maj:ts befallningshafvande låtit afvittringslandtmätaren J. E. Degerman uppgöra tre alternativa förslag till områdestilldelning inom Muonionalusta församling för allmänning åt Enontekis socken med tillämpande af samma grunder, som i allmänhet följts vid afvittringen inom Muonionalusta församling. I enlighet med dessa grunder har Degerman uti sina den 31 Juli 1901 afgifna, med litt. A, B och B¹ betecknade alternativa förslag beräknat skogsanslaget till 17,802,02 kvadratref för helt mantal, i följd hvaraf de af Degerman föreslagna allmänningsområdena kommit att omfatta hvartdera 3,961,45 hektar duglig skogsmark mot förut föreslagna 4,420,63 hektar dylik mark, hvarjämte samma allmänningsområden skulle komma att innehålla impediment till areal af 3,292,01 hektar för litt. A, 3,033,05 hektar för litt. B samt 6,047,18 hektar för litt. B¹.

Afvittringslandtmätaren Degerman har i fråga om de olika förslagen anfört, att västra delen af B-trakten låge mycket nära den gräns, där dvärgskogen vidtoge, och syntes hafva kännning däraf, så att, om större afverkning därstädes företoges, denna del snart nog kunde komma att blifva af fjällnatur; att B-trakten dessutom redan vore mycket anlita och ej syntes tåla sådan afverkning, att den vore till någon stor nytta som allmänning; att på A-trakten däremot funnes ordentligt timmer, som vore så pass aflägsset från skogsgränsen, att det ej rönte inverkan däraf, om ej mellanliggande trakt för mycket uthögges; att, hvad anginge förslaget B¹, som omfattade två skiften, dess södra skifte, som utgjorde mera än hälften af den föreslagna dugliga skogsarealen, bestode af icke fullmålig skog och dess norra skifte till nära två tredjedelar af impediment, samt att A-trakten enligt Degermans åsikt vore lämpligast som häradsallmänning för Enontekis socken.

Med underdånigt utlåtande af den 25 november 1901 har Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfverlämnat Degermans berörda förslag och yttrande; och har Kungl. Maj:ts befallningshafvande därvid, i anledning af hvad domänstyrelsen i dess förenämnda utlåtande af den 19 februari 1901 anfört, erinrat följande. Såvidt Kungl. Maj:ts befallningshafvande kunde finna, föreläge icke fråga om att åt Enontekis socknemän afväga och utmäta hvad som med stöd af någon på lag och författningar grundad rätt dem tillkomme, utan gällde frågan att, sedan samtliga i ärendet hörda myndigheter med undantag af domänstyrelsen funnit det för tryggande af en bofast befolknings fortbestånd i Enontekis billigt och nödigt, att ett understöd af varaktigt värde bereddes denna kom-

mun, hvarvid föreslagits, att detta understöd måtte utgå i form af en från jämförelsevis närbelägen kronopark utbruten allmänning, få utrönt, huru stor del af kronoparken, som för detta syftelmåls vinnande borde utbrytas. Därest en rationell skogsuppskattning öfvergått kronoparken, hade denna fråga varit jämförelsevis lätt att afgöra. Då emellertid någon sådan icke, Kungl. Maj:ts befallningshafvande veterligen, ägt rum, hade Kungl. Maj:ts befallningshafvande vid afgifvande af sitt förslag härutinnan icke funnit någon lämpligare grund att utgå från, än den som med stöd af gällande författningar tillämpats vid områdestilldelning åt byar och hemman vid afvittringen inom länet, hvilken grund dock något växlat för olika delar af länet och till och med för olika byar inom samma socken. Att Kungl. Maj:ts befallningshafvande härvid följt samma grund, som följts för områdestilldelningen i Enontekis, där skogsanslaget närmade sig det högst medgifna, borde ej väcka förundran, ifall man toge i betraktande dels att den ifrågasatta allmänningen skulle få sitt läge i öfre delen af rikets nordligaste kronopark, således i en trakt, där den nordliga latituden på växtligheten utöfvade större inflytande än en ökad absolut höjd, dels att den de särskilda hemmanen inom Enontekis tillagda skogen vore fullkomligt oanvändbar för förädling och export och således icke kunde lämna ägarne någon inkomst, dels att till och med det högsta tillåtna skogsanslaget vid afvittringen ansetts böra tilldelas en mängd byar och hemman i vida sydligare belägna socknar till exempel Arjepluog, Jockmock och Gellivare. Beträffande domänstyrelsens förslag om den ifrågasatta allmänningens förläggande med ett skifte till den del af Muonio kronopark, som vore belägen norr om Merasjoki vid Nankijärvi (förslaget B¹), vore att märka, att domänstyrelsen år 1892 i fråga om den gräns mot fjällandet, som vid timmerafverkning å kronans skogar icke borde öfverskridas, föreskrifvit, att inom Enontekis socken samt den del af Muonio kapell, som vore belägen norr om Merasjoki, afverkning till afsalu i allmänhet icke finge äga rum, hvilken föreskrift fortfarande gällde. Tilldelandet af en allmänning inom detta område vore sålunda en gifva af mycket tvifvelaktigt värde. Däremot vore det ej af någon väsentlig betydelse, huruvida allmänningen vore belägen en eller annan mil närmare Enontekis sockengräns, då arbetsplatserna i alla händelser vore så pass aflägsna, att skogsarbetare från Enontekis under utdrifningstiden måste taga sin tillfälliga bostad i skogen. Några kostnader eller olägenheter skulle ej uppstå därigenom, att kronoskog ej funnes vid Parkajoki vattendrag, ty virket fördyrades icke därigenom, att äganderätten till skogen öfverginge från kronan till Enontekis kommun. Enda

skillnaden blefve, att amorteringsavgifterna för det sålunda tillsläppta virket ginge till den blifvande allmänningensfonden i stället för till statsverket. Ej heller borde förefintligheten å kronoparken af en kronojägarebostad förhindra den ifrågasatta upplåtelsen, vid hvilken för öfrigt kunde förbindas som villkor, att bostaden inlöstes af kommunen. I samtliga af Kungl. Maj:t för besparingsskogar inom Norrbottens län fastställda reglementen funnes för öfrigt bestämmelse därom, att staten genom sina tjänstemän ombesörjde allmänningens bevakning. Då skogen, äfven om den upplättes till allmänning, skulle stå under samma vård och förvaltning som nu utan rubbning i omfånget och gränserna för den enhet i bevakningsafseende, som Muonio kronopark nu utgjorde, skulle genom A-traktens upplåtande tillsynen öfver och förvaltningen af nämnda kronopark icke på något sätt försvåras. På grund af hvad sålunda anförts och då Kungl. Maj:ts befallningshafvande vore fullt öfvertygad om, att syftmålet med upplåtelsen skulle väsentligen förfelas, ifall densamma begränsades på sätt domänstyrelsen hemställt, har Kungl. Maj:ts befallningshafvande funnit sig böra fasthålla vid hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande i sitt underdåniga utlåtande den 29 november 1900 i ärendet föreslagit.

Dessutom har Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfverlämnat ett af häradshöfdingen i Torneå domsaga G. A. E. Kronlund afgifvet yttrande i ämnet, däruti anförts, bland annat, följande. Den bofasta befolkningen i Enontekis socken idkade till följd af klimatiska förhållandena icke något jordbruk i egentlig mening utan endast boskapsskötsel, hvilken näring dock icke ens närmelsevis räckte till för uppehållande af befolkningens existens, hvadan, vid sidan af boskapsskötseln, fiske och ripfångst måste bedrifvas. Därest nu sistnämnda båda näringsfång, såsom ibland hände, sloge fel, stode för mången nöden för dörren. Beklagligtvis hade dessa näringsfång visat benägenhet att år för år blifva mindre gifvande, utan att jordbruksnäringen, d. v. s. här boskapsskötseln, kunnat till ersättning därför utvecklas och höjas. I de stränga klimatiska förhållandena, socknens långt aflägsna läge och fullständiga brist på alla kommunikationer samt invånarnes fattigdom torde man nog få söka orsaken härtill.

Hvad som ytterligare i hög grad bidroge att försvåra och förvärra belägenheten för de bofaste, vore lapparnes hastigt skeende tillbakagång i antal och välstånd. Anledningen därtill syntes vara den finska gränsens spärrning för de svenska nomaderna, de alltjämt växande skadeersättningarna till de norska nybyggarna, de aftagande renbetena

samt slutligen flera svåra olycksår, som mött nomadlapparnes renhjordar, hvilket allt i hög grad försämrat lapparnes ekonomiska ställning, något som bäst ådagalades däraf att, då renarnes antal inom Enontekis socken enligt rentaxeringarna för år 1890 uppgått till 40,000, antalet af renar efter år 1895 växlat mellan 15 och 16,000.

Samtidigt med denna tillbakagång hade fattigvården inom socknen blifvit alltmera betungande, hvartill den omständigheten kraftigt bidragit, att af de gamla, från Kautokeino inflyttade lapparna alla skattdragande numera flyttat ur riket tillbaka till Kautokeino, men kvarlämnat sina fattiga, som socknens skattskyldige nu måste försörja.

Byteshandeln med de norska fiskarna hade hittills utgjort en ganska viktig inkomstkälla både för lappar och nybyggare, hvilka förmedlade den norska fiskens afyttring såväl i Gellivare som äfven i det uti Pajala socken belägna Kengis och af frakterna haft ganska afsevärda inkomster, hvilka emellertid komme att alldeles försvinna, då Ofotenbanan öppnades för trafik.

Taxeringsvärdet för jordbruksfastighet utgjorde för närvarande 64,000 kronor och för annan fastighet 11,000 kronor samt taxeringen för inkomst af allmän tjänst och rörelse 18,180 kronor. För hvarje jordbruksfyrek utginge i skatt årligen 2 kronor 50 öre. Kommunal-skatten hade under de senaste 10 åren växlat mellan 10 och 14 kronor för hvarje bevillningskrona.

Lades därtill, att socknen under den närmaste tiden hade att fullgöra mycken nybyggnadsskyldighet, såsom ny kyrka, ny prästgård och nytt tingshus, hvilkas ombyggnad vore af den allra mest trängande beskaffenhet, äfvensom byggande af väg från Soppero till Karesuando, ungefär 4 mil lång, så borde lätt inses, i huru hög grad invånarne inom socknen vore i behof af ett verksamt och kraftigt stöd i den hårda kampen för tillvaron.

Hvad uppförande af nya hus på Karesuando vidsträckta tundra betydde, vore lätt att inse, då i betraktande toges, att allt virke måste forslas 4 à 5 miles väg samt för sin kvistiga och förkrympta beskaffenhet vore synnerligen svårt att använda till en ordentlig husbyggnad.

Lappallmogen åläge, enligt en äldre öfverenskommelse med den bofasta befolkningen, att betala $\frac{2}{3}$ af samtliga utgifter i kommunalt hänseende samt för kyrko- och skolväsendet. Under sin välmaktstid hade lapparne med lätthet fullgjort detta sitt åtagande, men på grund af förut anmärkta omständigheter vore det numera en omöjlighet; socknens nomadlappar ginge i stället med bråda steg en tröstlös och ruinerande framtid till mötes. För dem syntes snart endast återstå att

småningom öfvergå till nybyggarlifvet, och kunde man just på grund af denna omständighet hoppas att socknens bofasta element skulle i de framtida nybyggarlapparna erhålla en tillökning af härdiga och vid klimatet vana nybyggare.

I fråga om belägenheten och beskaffenheten af de olika till sockenallmänning föreslagna områdena har härads höfding Kronlund framhållit, att afvittringslandtmätaren Degerman under större delen af sitt lif vistats inom Norrbottens läns lappmarksocknar och till följd däraf borde mer än någon annan vara förtrogen med förhållandena inom ifrågavarande trakter, hvadan hans utredning måste tillmätas en afgörande betydelse i sakligt hänseende, samt att af de framställda förslagen endast alternativet A, enligt Kronlunds åsikt, kunde innebära en verkligt effektiv och varaktig hjälp för Enontekis socknemän.

Sedermera har i en till Kungl. Maj:t ingifven skrift af den 20 november 1902 J. W. Lidström å Enontekis socknemäns vägnar anhallit, att af de till sockenallmänning åt Enontekis kommun ifrågasatta områden det med litt. A betecknade mätte för ändamålet anvisas.

Domänstyrelsen, ånyo hörd i frågan, har i underdånigt utlåtande den 15 december 1902 meddelat, att, då de af Kungl. Maj:ts befallningshafvande infordrade uppgifter från afvittringslandtmätaren Degerman icke öfverensstämde med hvad afvittringsstyresmannen anført, och då dessa uppgifter rörde en rent forstlig fråga, som borde å stället af fackmän undersökas, styrelsen låtit vederbörande öfverjägmästare och revirförvaltare besiktiga och beskrifva de ifrågavarande skogstrakterna och deras omgifning; och har styrelsen öfverlämnat det därvid upprättade besiktningsinstrument, däruti förrättningsmännen anført:

beträffande det med B betecknade området:

att då skogen öfver hela området icke hvarken till längd, växtlighet, timmerförekomst eller eljest afveke från vanliga förhållanden i nedanför belägna skogstrakter, och då ganska växtlig ungskog allmänt förekomme, där luckor i äldre bestånd uppstått, det vore otänkbart, att en i behörig ordning utförd afverkning kunde blifva till skada eller olägenhet för bestånden därstädes;

att de enda trakter, där skogen vore kortväxt och risig, vore Meraskangas, Ahvenvaara och norra delarna af Ruokavaara; att dessa trakter bestode af magra hedland, hvilka vore sig lika öfverallt, hvarhelst de förekomme; att af de nämnda trakterna, innehållande tillhopa 6,063 kvadratref eller 534 hektar, en ytvidd om 3,899 kvadratref eller 352 hektar

emellertid vore upptagen såsom impediment, så att af dessa hedland icke inginge såsom duglig mark i området mer än 182 hektar;

att å nordöstra delen af B-området finnes ganska mycken mark, där timmerskog förekomme eller kunde påräknas, hvilken upptagits af landtmätaren såsom impediment;

att skogs- och timmertillgången måste anses tillfredsställande; samt

att de befarade olägenheterna af en afverkning å detta område helt och hållet saknade stöd i verkligheten;

beträffande trakterna norr och väster om det med B betecknade området:

att dessa trakter utgjordes af Merasjärvi och Mudoslombolo hemmansområden med jämn, ganska sluten skog, delvis af mycket god timmertillgång, där årligen under de senare decennierna rätt betydande utstämplingar förekommit å kronohemmansområden samt afverkning af fullmålig skog å skattehemmanen, utan att ringaste olägenhet för skogsbestånden eller behof af särskildt skogsskydd visat sig därpå uppstå, samt

att från Merasjärvi sjö finnes fullt ordinär och timmerduglig skog tre mil uppöfver Merasjokidalen;

beträffande skogstrakten vid Nankijärvi och norrut upp efter Muonio älf:

att äfven å denna nordligare belägna trakt icke förefunnes någon märkbar nedsättning i växtlighet och längd å skogen, som betecknande nog i norra lägen visade sig frisk och sluten, hvadan icke blott fullt betryggande skydd för nedanför liggande skogstrakten B förefunnes, utan kunde och borde ordnad timmerblädning jämväl där utföras.

Slutligen har domänstyrelsen för egen del anfört följande. Med den utredning, som genom skogstjänstemännens undersökning sålunda vunnits, syntes grundlösheten af afvittringslandtmätaren Degermans uppgifter till fullo vara ådagalagd. Sannolikt hade Degerman, som ej varit i tillfälle själf å stället undersöka de ifrågavarande skogstrakterna, blifvit missledd af den vid områdestilldelningen begagnade, vid afvittringsmätningen mot slutet af 1860-talet upprättade ägobeskrifningen och däruti förekommande oegentliga uttryckssätt, såsom dvärgskog, förkrympt skog m. m.

Genom den af sakkunnige verkställda undersökning å ort och ställe hade emellertid nu blifvit utrönt, att den med B betecknade trakten hvarken till skogens eller markens beskaffenhet, timmerförekomst eller eljest afveke från vanliga förhållanden i nedanför belägna skogstrakter,

och att något hinder ej funnes för att där bedrifva en ordnad afverkning och timmerförsäljning.

Vid sådant förhållande, och då genom den mera centralt belägna A-traktens afskiljande från kronoparken kronan skulle, på sätt styrelsen i sitt föregående underdåniga utlåtande i ärendet närmare utvecklat och fortfarande till alla delar måste vidhålla, få vidkännas uppoffringar äfvensom för kronoparkens förvaltning olägenheter, som på långt när ej i samma mån vore förenade med upplåtelse af B-trakten, sådan denna nu blifvit till areal och gränser ändrad, finge styrelsen, med frånträdande af förslaget om ändring i vidare mån än som redan skett i nämnda B-trakts skiftesläggning, i underdånighet uttala den mening, att, därest Kungl. Maj:t funne behöfligt, att Enontekis församling erhöle en allmänningsskog utom socknen, det med B betecknade och i områdestilldelningsförslaget af den 31 juli 1901 till sina gränser närmare bestämda område af Muonio kronopark i Muonionalusta församling, såsom därtill fullt lämpligt, borde upplåtas i stället för det af Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordade med A betecknade området, samt att såsom villkor för denna upplåtelse det inom Enontekis socken vid afvittringsberedningen till allmänning afsatta område borde förbehållas kronan och till kronopark afsättas.

I likhet med de myndigheter och enskilde, som yttrat sig i detta ärende, anser jag de tryckta förhållanden, hvarunder invånarne i Enontekis socken lefva, och nödig omsorg om bibehållande af en bofast befolkning i dessa nejder påkalla statsmakternas inskridande till befolkningens hjälp. Att denna hjälp för att blifva af varaktig nytta lämpligen bör lämnas genom upplåtande till Enontekis kommun utaf afkastningen af en trakt å kronans närbelägna skogar synes mig ock vara ådagalagdt. Hvad angår denna skogstrakts läge har enligt min mening domänstyrelsen tillfyllest visat, att det s. k. B-området, på samma gång dess afstående skulle förorsaka kronan minsta förlust och olägenhet, skulle för socknemännen, om det upplåtes till allmänning, kunna blifva af ungefär samma nytta som det s. k. A-området. Likaledes anser jag anledning icke föreligga att till allmänning upplåta större område, än som för ändamålet behöfver tagas i anspråk, därest vid skogsanslagets bestämmande följas enahanda grunder som vid afvittringen inom Muonionalusta socken blifvit i allmänhet tillämpade, eller att till socknemännens begäran att såsom allmänning få disponera jämväl det inom Enontekis socken vid afvittringsberedningen till allmänning afsatta område förorda bifall.

På grund af hvad jag sålunda anført hemställer jag i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

att det uti ofvanberörda, af afvittringslandtmätaren J. E. Degerman den 31 juli 1901 uppgjorda, med litt. B betecknade områdestilldelningsförslag närmare angifna område om 6,994,50 hektar må från Muonio kronopark i Muonionalusta församling af Norrbottens län till Enontekis kommun såsom kommunens samfällda egendom upplåtas, under villkor:

att det inom Enontekis socken vid afvittringsberedningen till allmänning afsatta område öfverlämnas till kronan;

att det område, som till kommunen upplåtes, skall i allt hvad skogshushållningen vidkommer stå under skogsstatens vård och förvaltning;

att utsyning och försäljning af virke från sistnämnda område skall äga rum på sätt och i den ordning, Kungl. Maj:t på förslag af Kungl. Maj:ts befälningshafvande bestämmer;

att inom samma område befintligt mulbete och höslätter, som ej vid afvittringen tilläfventyrs tilldelats nybyggen och hemman, må utarrenderas, där sådant pröfvas kunna utan men för skogsvården äga rum, på sätt och i den ordning, som för å kronopark belägna dylika lägenheter finnes föreskrifvet;

samt att de genom försäljning af skogsalster från området samt genom upplåtelse af mulbete och höslätter inflytande medel skola inlevereras till Kungl. Maj:ts befälningshafvande för att göras fruktbarande, förvaltas och användas enligt de grunder, Kungl. Maj:t, på förslag af Kungl. Maj:ts befälningshafvande och sedan Enontekis socknemän därom yttrat sig, bestämmer.

Till denna af statsrådets öfrige närvarande ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga — vid detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

G. Zethelius.